

illusorisk. Fæsteren kan lade være at betale et Aar; men saa maa den Historie være forbi. Der maa efter min Formening ogsaa tages Bestemmelser om dette, for at Forslaget kan gaae ud som Lov. — Hvad nu § 9 angaaer, da tør jeg forudsætte, at det ogsaa her er den ærede Forslagsstiller's Forudsætning, at den kun angaaer de Tilfælde, hvor der Ingen af den Afdødes Familie er, som kan tage Gaarden; thi ellers kan jeg egentlig ikke see, at der er nogen tilstrækkelig Grund til at forbyde, at et Fæstested eller en Forpagtning ligesaavel som enhver anden Ting udbydes til Auction. En anden Ting er det, naar der er Arvinger, saa er Auction ikke alene stødende, men det er tillige efter min Formening af de Ting, som man gaaer den Afdødes Familie for nær med, altsaa begrændset paa denne Maade, skal denne Paragraph fra min Side ikke møde nogen Modstand. — Med Hensyn til § 10 skal jeg erklære mig fuldstændig enig med den ærede Forslagsstiller i det første Stykke. Jeg har allerede tidligere ved § 2 fremsat det Spørgsmaal, om dette skal forstaaes om de Salg, der skee efter denne Lovs Kundgjørelse, eller om det tillige er en Forandring af Loven af 19de Februar 1861 § 1. Jeg har ogsaa havt Leilighed til at sige, at jeg ikke seer nogen Grund til at gjøre denne Forandring, men jeg seer tillige — og det bifalder jeg, — den Hensigt, den ærede Forslagsstiller har havt med denne § 10, at han har villet give de Salg, der for Fremtiden skee til Fæsteren eller dennes Børn osv., Fortrinnet fremfor de Salg, der skee til Fremmede, og da jeg anseer dette for et Middel til at faae Fæstegodsset til at gaae over til den nærværende Familie, kan jeg ikke Andet end anbefale dette Forslag. Dog vil jeg særlig tilstaae, at seer man med mistroiske Øine derpaa, indeholdes der maaskee ogsaa en anden Betragtning deri, nemlig den, at naar Fæstetvungen falder bort, — og den har jo en stor Værdi, efter hvad der fastsattes i det andet Stykke af § 10, — saa kan der være Grund til at sige: Ja, saa maa Gaarden koste mere. Dog troer jeg ikke, at denne Betragtning er gjort gjældende, men den ligger i denne Bestemmelse. Hvad derimod sidste

Stykke af § 10 angaaer, nemlig sidste Paragraph, da er jeg ikke istand til at gaae ind derpaa. Jeg er ikke istand til at see nogen Retssgrund, som kan tilstede, at man udenvidere tager, være sig en Fjerdedeel, en Tredtedeel, ja en Tiendedeel af Jorddrottens Eendom, naar man ikke giver ham Noget derfor. Det er mig ikke muligt at finde nogen tilstrækkelig Grund hertil. Jeg tilstaaer, at jeg med dette ikke kan komme ud over Grundlovens § 82. Jeg kan derimod være meget villig til at gaae ind paa, at Fæstetvungen vedbliver for den Deels Vedkommende, som sælges til Fremmede, medmindre Jorddrotten strax vil frigjøre det ved at betale en vis Kvotadeel af Kjøbesummen til Statskassen for at skaffe det fri; dette skal der for mit Vedkommende ikke være Noget til Hinder for. Jeg kan ikke skjønne rettere, end at der alligevel gjennem en saadan Bestemmelse vil blive opretholdt det Fortrin, som Slægten har til Gaarden, naar vedkommende Jorddrot ikke er istand til at faae den Jord, han sælger til Fremmede, frit, uden ved at betale for den til Statskassen, og paa den anden Side kan jeg forsvare at gaae dette Skridt, fordi det er en frivillig Sag, om han vil gjøre det eller ikke. Han kan ikke fordrø af Lovgiveren, at han skal sælge Bøndergodsset anderledes end med Fæstetvungen; vil han altsaa gjøre det frit, kan han ikke beklage sig over, at Betingelserne, under hvilke han kan gjøre det frit, stilles i selve Loven. — Jeg kan selvfølgelig ikke i Principet have Noget imod § 11. Hensynet til den 10de Gaards Familie er efter min Formening et af de svagere Punkter i Loven af 19de Februar 1861; men jeg tilstaaer, at Bønskyldigheden netop opstaaer, naar man skal til at skrive den Lov, som her forudsættes; jeg troer, at man paa en Maade vil komme til at neutralisere hele denne Bestemmelse, naar man virkelig skal til at sætte den i praktisk Virksomhed. Jeg vil tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, at, forsaavidt den ærede Forslagsstiller henviste til et tidligere Lovforslag om at komme den 10de Gaards Familie til Hjælp, da var dette bygget paa et ganske andet Grundlag, nemlig paa Statskassen i Baggrunden, hvor man altsaa er istand til at kunne faae ydet disse Familier